

Foto: Agneta Andersson

Ur innehållet

Kampen mot fåglarna: sid 2-3

Fyrås gård satsa på maten: sid 4-5

Gårdsreportage från Karlsro: sid 6-7

Änglarmarkspriset: sid 8

Läsarundersökning Ekobruk Norr

Nästa år är det femtonde året som Ekobruk Norr ges ut. Det är hög tid för en läsarundersökning. Ekobruk Norr är en samproduktion från länsstyrelserna i de sex nordligaste länen. Tidningen kommer fyra gånger per år till alla som har ersättning för ekologiska produktionsformer. Två av numren går även till alla som skickat in en SAM-blankett.

Läsarundersökningen kommer att genomföras som telefonintervjuer med

Mer om certifiering

I nummer 1-2010 av Ekobruk Norr visades statistik över hur den certifierade arealen i Sverige ökar. Men det finns plats för fler ekoproducenter! Här ges några tips om vad som är bra att tänka på om du planerar att certifiera din produktion. Dessutom listas personer som du som norrländsk lantbrukare kan kontakta med frågor kring certifiering.

- För att vara certifierad måste produktionen vara anmäld till ett certifieringsorgan. Se till att lämna de uppgifter till dem som begärs för varje år.
- Är du osäker på pappersarbete och brukar ta hjälp av någon för din SAM-ansökan så är ett bra tips att ta hjälp även med det som behövs för ekocertifieringen på samma gång.
- Se till att föra anteckningar per skifte i växtodlingsjournalen för dag, mängd och sort för gödsel, sådd och skörd. Utnyttja samtidigt informationen för att följa upp din produktion; håller skördenivåerna, räcker fodret till djuren, osv.
- Dokumentera betesperiod och utevistelse för alla djurgrupper.
- Om du har uppboundna djur under vintern - se till att göra upp en plan för hur du ska komma ifrån uppbindningen och hur du kan ordna rastning minst två gånger per vecka.

tio slumpmässigt valda prenumeranter per län. Ni som inte blir upp-ringda har i stället möjlighet att utöka vårt underlag och ge oss tips genom att svara på frågorna via webben:

http://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/Pressrum/Kalender/_Aktiviteter/ekobruk_application.htm

Era svar är viktiga i planeringen av Ekobruk Norrs framtid!

Kontaktpersoner

Följande personer jobbar inom Aranea med certifiering av ekologisk produktion enligt KRAVs eller de sk EU-ekologiska reglerna i norra Sverige:

Eva Alskog (Norr- och Västerbotten, norra Västernorrlands län), tel 018-17 00 48, 070-215 46 17

Lennart Josefsson (Jämtlands och södra Västernorrlands län), tel 018-17 00 26, 070-580 94 11

Mikael Henriksson (Gävleborgs län), tel 018-17 00 15, 070-215 46 17

Inger Lidegran (Dalarna), tel 018-17 00 41, 070-591 16 78

Araneas hemsida hittar du på www.araneacert.se

SMÅK har år 2010 följande revisorer för ekologisk produktion i norra Sverige:

Pia Månsson, (Norrbotten, Västerbotten, delar av Västernorrlands län), 070-203 97 13

Karin Olsson, (Jämtlands län, delar av Västernorrlands län), 070-224 36 42

Ronny Orvendal, (Dalarna, delar av Gävleborgs län), 070-628 94 85

Ulrica Bexelius (hela regionen), 08-55 67 08 32

Christina Klingberg (hela regionen), 08-55 67 08 33, 070-626 42 39

SMÅKs hemsida finns på www.smak.se

Åkerböna/vårveete växer bra hos Henrik Svensson i Ytterberg, men åkerbönan har inte bildat några knölar. Nästa gång ska Henrik ympa utsädet med bakteriekultur.

Både Henrik Svensson och Bertil Olsson provar i år att blanda i 5 kg foderraps i en del av grönfodret. Efter skörd av grönfodret växer rapsen långt in på hösten och kan då med fördel betas.

Henrik Svensson i Ytterberg har under flera års tid haft stora problem med duvor som har ätit upp sådda årtor. Därför har Henrik slutat att odla årt och övergått till havre/vicker istället, vilket har fungerat mycket bra. Vickerns frön är mindre och mörkare och fåglarna verkar ha svårt att hitta dom. Henrik gör blandningen själv av 100 kg havre eller korn/ha och 50 kg vicker, dvs totalt 150 kg/ha för insädd. Dikorna föds upp på enbart grovfoder och får grönfoder när de är högdräktiga. De uppskattar vickern som är mycket smaklig. Problemet kan vara att få tag i utsäde, så man får vara ute i god tid.

Så djupare

I år testar Henrik även en blandning med 150 kg/ha åkerböna/vårveete för insädd. Han använder en Rapid-såmaskin med skivbillar som får ner alla frön jämnt på 5 cm djup, vilket är det rekommenderade såddjupet. Djup sådd är extra viktigt på sandig jord som lätt kan bli torr på

Tidningen är ett samarbetsprojekt inom Landsbygdsprogrammet för jordbruket i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland, Gävleborg och Dalarna. Tidningen finansieras gemensamt av Sverige och EU. Den utkommer med fyra nummer per år och vänder sig till dig som är intresserad av ekologiskt lantbruk. Detta nummer sänds till alla som sänt in ansökan för ekologisk produktion 2009.

Kostnadsfri prenumeration kan beställas hos Gun Bernes, postadress se nedan, eller via e-post gun.bernes@njv.slu.se

Adress: Ekobruk Norr, SLU/NJV, 901 83 Umeå

Ansvarig utgivare: Mats Hindström, Länsstyrelsen Gävleborg, 026-17 11 33

Grafisk form: DietmarDesign

Tryck: Elanders Sverige AB

Redaktionskommitté:

Gun Bernes, SLU, 090-786 87 44

Berit Löfgren, Länsstyrelsen Gävleborg, 026-17 11 36

Kristina Homman, Länsstyrelsen Dalarna, 023-818 29

Agneta Andersson, Länsstyrelsen Jämtland, 063-14 60 48

Anna Tjell, Länsstyrelsen Västernorrland, 0611-34 90 12

Per-Göran Persson, Länsstyrelsen Västerbotten, 090-10 82 55

Sara Borgström, Länsstyrelsen Norrbotten, 0920-960 45

Kamp för att behålla baljväxterna

För många av Härjedalens dikoproducenter spelar grönfodret en viktig roll. Baljväxterna i grönfodret är viktiga för proteinhalten och för kvävefixeringen. På senare år har duvor orsakat problem då de ätit upp stora delar av utsädet, framför allt ärten. Detta har vi fokuserat på under sommarens tre fältvandringar med växtodlingstema i Härjedalen.

Tallriksredskapet använder Nils-Göran Nilsson innan plöjning vid vallbrott. Den gör ett bra jobb med att skära sönder vallsvålen.

ytan. Det verkar också motverka att fåglarna tar baljväxtutsädet. Nils-Göran Nilsson i Ljusnedal har under flera år odlat åkerböna/vårve till sina dikor med gott resultat, men i fjol och i år åt duvor, kajor och måsar upp så gott som all åkerböna. Nils-Göran försökte skrämman bort dom och grannen som är en duktig skytt har varit ute på fälten, men till liten nytta. Kanske skulle det ha gått bra med en bättre såmaskin? När vi drog upp plantor med åkerböna såg vi att de bara var på 3 cm djup. Vissa frön låg till och med uppe på backen efter sådd, berättar Nils-Göran.

I början av augusti ser åkerbönan hos Henrik jättefin ut, men när vi drar upp plantor så hittar vi inga kvävefixerande knölar på rötterna. Normalt sett behöver man inte ympa vare sig åkerböna, ärt eller vicker med bakteriekultur eftersom det oftast finns i jorden efter tidigare odling. Här verkar dock ympning behövas då enbart vall och spannmål har odlats på dessa sandiga sluttningar tidigare.

Sen sådd

Den 22 juni fanns det inte många ärtor kvar i grönfodret hos Bertil Olsson i Hede, på fältet som han sådde i början av juni. Han provade därför att lägga en fiberduk över delar av de fält som såddes senare för att se skillnaden. Det hade dock inte behövts, för de senare sådda fälten lämnades ifred av duvorna som nog hade annat att äta då. Dessutom blir uppkomsten av i synnerhet baljväxter snabbare vid senare sådd då jorden är varm. Per Persson i Lillhärdal har tidigare år förlorat det mesta av ärtorna till duvor, men inte i år. Kan det vara såmaskinen med skivbillor som klarar att sätta fröna jämnt och djupt som har vänt trenden?

Text och foto: Hanna Appelros, växtodlingsrådgivare Länsstyrelsen Jämtlands län

Havre/vicker är ett smaktligt foder. Dessutom brukar vickern få vara ifred för duvorna. Utsädet kan vara svårt att få tag i. Beställ i god tid.

22 juni: Ovanligt mycket regn försenade sådden av 6-radskorn Judit för Erik Daabach i Hede, den ende odlaren i Härjedalen som har spannmål till mogen skörd.

5 augusti: Marken i svackorna har varit alltför vattenmättat för att kornet ska trivas, medan det som växer högre upp har tagit sig bra.

Förebyggande åtgärder mot att fåglar tar baljväxtutsädet:

- Var noga med sådjupet vid sådd. Använd såmaskin som håller djupet, med t ex skivbillor.
- Byt ut ärt mot vicker, som har små frön som fåglarna inte verkar hitta.
- Så grönfodret sent, då varm jord ger en snabbare uppkomst. Senare finns det dessutom mer annan mat tillgänglig för fåglarna.

Skrämselåtgärder mot fåglar:

- Skräm fåglarna med nyårsraketer. Sikta strax ovanför fåglarna. Upprepa vid tre tillfällen direkt då de första fåglarna dyker upp på fältet. Kostnadseffektivt!
 - Sätt upp några spegelreflexpyramider på fältet.
 - Annonsera i jakttidning efter jägare som får komma till din gård och skjuta.
- Tipsen kommer från Viltskadecenters skrämselkonsult Per-Erik Björkens i Hedemora och de har framför allt testats på tranor och gäss. Problemet med de flesta skrämselåtgärder är att fåglarna efter hand vänjer sig vid dom.
- Se www.viltskadecenter.se för fler tips.**

Fyrås gård har sving på turismen och maten!

Äggostkakan får man bara inte missa vid ett besök på Fyrås gård.

Mer och mer av mina produkter säljs genom direktkontakt med kunderna, berättar Mats Johansson som driver Fyrås gård, sex mil norr om Östersund. Gården är KRAV-godkänd och har ägg, lamm, caféverksamhet och catering som affärsupplägg. Fler och fler turister hittar till gården utan att han behövt satsa på marknadsföring.

- När jag köpte gården för tre år sedan fanns här ett konventionellt höns- hus och eftersom jag var intresserad av höns föll det sig naturligt att jag fortsatte med produktionen. Men jag byggde om och har nu 5000 KRAV- höns, berättar Mats Johansson. En nackdel med att bara ha ett höns- hus är att det blir tomt på ägg under en period. Men jag vill inte bygga ut för fler eftersom jag då skulle bli helt upplåst med arbete med äggen. Det finns så mycket mer jag vill jobba med. Jag vill ha variationen.

- De flesta äggen säljer jag via gros- sisten Pelle och Lisa, men mer och mer säljs direkt hemma på gården. Via Ekobeställarna levererar jag också direkt till kunder i Östersund en gång i månaden, säger Mats.

Vill sälja detaljer

Fårbesättningen är under uppbyggnad. Planen är att ha 75 tackor av gotlandsras. Lammen slaktas lokalt och Mats har hittills sålt allt själv i s.k. lammlådor; en del via Ekobeställarna men det mesta genom beställningar han fått direkt hemma på gården. På sikt räknar han med

att öka försäljningen via Jämtlands saluhall (läs mer på sidan 5).

- Jag ska utveckla sortimentet för att kunna sälja detaljer. Många som kommer hit och fikar på sommaren vill gärna köpa med sig kotletter för att grilla senare på kvällen, så det är en produkt jag kommer att satsa på, berättar Mats. I cateringmenyn vill jag naturligtvis kunna erbjuda det som kommer från gården. Äggostkaka är en specialprodukt som är omtyckt, liksom lammfärspaj. Det blir också en form av skyltfönster. Ju mer catering jag har och ju fler som besöker caféet, desto mer beställningar får jag på övriga produkter.

Uppleva miljön

- Besökarna till sommarcaféet kommer hit för att uppleva miljön. Jag är nog med att allt ska kännas genuint och att man ska få flera upplevelser vid besöket – allt från

smaken på maten till lugnet i växt- huset eller känslan av att få klappa ett får eller en kanin. Barnfamiljer och pensionärer dominerar. Jag är mycket mån om att både matlagning och min närvaro bland besökarna ska hålla högsta klass. Besökarna vill verkligen träffa bonden och höra om gården och djuren. I fjol sommar hade jag caféet öppet dagligen, men det blir för slitigt för mig ensam. Den här sommaren har jag begränsat öppettiderna för att hinna med. Jag får fler och fler bokningar av grupper som vill komma hit och fika eller äta. Bussresor är jättebra. De bokar i förväg. Jag vet hur många gäster som kommer och jag kan ta in extrahjälp från folk i byn för att hinna vara bland besökarna. Det är då jag etablerar kontakt och säljer produkter, säger Mats Johansson.

Text och foto: Agneta Andersson, Länsstyrelsen Jämtlands län

Bryggstugan fungerar som sommarcafé.

Matambassadörer

Hälsingland

**Pär Johansson är född och upp-
vuxen i länet. Han har gått hotell-
och restaurangprogrammet i
Söderhamn och Grythyttans
kockhögskola och har sedan
skaffat sig tio års praktisk
erfarenhet både nationellt och
internationellt. Nu driver Pär
Växbo Krog.**

Att bli matambassadör har gett Pär energi att fortsätta på den inslagna vägen med sitt arbete i och för Hälsingland. Han tycker att kontakten med småskaliga leverantörer är givande. Flera av dem som varit deltidssysselsatta inom livsmedelsproduktionen har tagit steget upp till heltid och Pär uppskattar verkligen att kunna samla ihop lokala, ekologiska livsmedel till sitt kök. Där förädlas varorna och serveras till tusentals matgäster som får ta del av det lokala och speciella för området.

Pär vill i sitt värv som matambassadör till att börja med starta en förening med andra kockar i området. De som nu betraktar varandra som konkurrenter ska istället samarbeta för att öka utbudet och lönsamheten. Att utvecklas och utbildas inom matkultur är givande för alla parter, även för de matintresserade kunderna på krogar och restauranger. Utveckling och nya kunskaper för egen del är också något som Pär hoppas att uppdraget ska ge.

Eva-Lena Thorngren

Växthuset är nybyggt och skapar intresse hos besökarna. Det fungerar också som en oas för Mats när han behöver en stunds vila.

Mats har byggt ett produktionsskök i sitt hus för att kunna uppfylla reglerna för café och catering.

Besökarna köper gärna ägg direkt från gården.

Jämtlands saluhall ny försäljningskanal

**I år har en ny ekonomisk förening
startat. Den heter Jämtlands salu-
hall och är till för att producenter
och tillverkare av mat ska komma
ut på den lokala marknaden.**

Alla, både ekologiska och konventionella, är välkomna som medlemmar. Kravet är att de produkter som säljs ska vara producerade eller vidareförädlade i Jämtlands län. Företagen måste också ha en viss standard. Genomförd Miljöhousesyn kommer att vara ett kriterium.

- Som marknaden ser ut idag kan det vara svårt för en enskild att hitta kunderna. Alla kan inte bygga egna hemsidor. Genom att vi slår oss ihop kan vi skapa en intressantare portfölj med bra och roliga varor och locka fler konsumenter att handla av oss, säger Mats Johansson, en av styrel-

sens medlemmar. Konsumenterna ska också kunna besöka oss ute på gårdarna.

- I ett första steg planerar vi att få igång en handel via Internet, fortsätter Mats. Vi hoppas komma igång under vintern 2010/2011 med utlämningsställen i Östersund. Därefter får vi utvärdera och förhoppningsvis kunna ha fler utlämningsställen i länet. På sikt vill vi också få till en fysisk saluhall. Just nu jobbar vi med att hitta samarbetsformer med lokala distributionsnät och butiker. Försäljningen blir provisionsbaserad. Det finns ingen anställd idag och styrelsen jobbar helt utan arvoden. Medlemsavgiften är 5000 kr per företag och vi hoppas på god upplutning för att få in ett bra eget kapital.

Du hittar information om kontaktpersoner på www.jamtlandssaluhall.se

Agneta Andersson

Karlsro gård

– omtanke om djur, natur
och anställda

Ingemar tar ofta cykeln mellan sina olika ladugårdar.

**Karlsro gård är nominerad till Årets Lantbruksföretag 2010 i Gävleborgs län.
Ägare är Ingemar Sundberg som driver gården tillsammans med två anställda.**

Femton år med eko

Omläggningen till ekologisk odling gjordes under 1990-talet. Höga priser för handelsgödsel och dåligt betalt för spannmålen gjorde att Ingemar kände att han bara bytte pengar i plånboken. Till detta kom Omställning 90, spannmålsöverskott och att dessutom vara ute sena kvällar och i tidiga ottan med ogrässprutan. Gårdens produktion anslöts till KRAV 1997 och sedan år 2001 har ekomjölk levererats till Gefleortens Mejeri.

Grönfoder mot ogräs

På gården brukas 173 ha åker och därtill finns 12 ha betesmark och 200 ha skog. Åkern producerar foder till 40 mjölkkor och 90 stutar i en sexårig växtföljd:

Grönfoder (korn/ärt) med insädd
Vall I
Vall II
Vall III
Korn
Havre

Utsädet till grönfodret blandas på gården. De senaste åren har det till 40-50 % bestått av ärter av sorten Klara. Grönfodret skördas två gånger. Skulle det inte bli en andra skörd putsas grödan ändå av. Annars skulle det kunna bli en del tistlar, men nu hinner de aldrig fröa av sig och innebär inte något stort problem i växtföljden.

Som vallfröblandning används Viken Två. Den har stor andel baljväxter och passar bra i området. Vall I och II skördas tre gånger och allt foder analyseras. Förstaskörden brukar vara mest energirik och ges i huvudsak till mjölkorna. Andraskörden passar bäst till de äldre ungdjuren och de yngre får tredjeskörden som är både proteinrik och späd. Ingemar skulle helst vilja ha tvååriga vallar men det tredje vallåret hänger med som en anpassning till miljöersättningen. En hel del av vall III betas efter första skörden.

De spannmålssorter Ingemar använt på sistone är kornsorten SW

Mitja och havren SW Belinda, vilka fungerar fint i södra Norrland.

Gödslingsstrategi

På hösten före insåningsåret sprids 25-30 ton/ha av ströbädddyngan från stutuppfödningen. Den innehåller en hel del halm som är bra att plöja ner inför nästa års insädd. Urin vårspreds med slangspredare till kornet. Havren får stallgödseln från mjölkorna, cirka 20 ton/ha. Det urin som blir över läggs i huvudsak på vall III. Tack vare den höga baljväxtandelen är vallarna annars självgående de två första åren.

Optimerad maskinkedja

Det gäller att optimera maskinkedjan. Ingemar lejer Maskinringen för urin-spridning och sädd. Istället finns det en mer specialiserad maskinkedja för vallskörden. Kombipressen används vid ensilering, hö- och halmskörd. Det är praktiskt med rundbalsensilage när det finns djur på flera

ställen. Höet balas i fält, körs hem, rullas upp och läggs via höfördelare på hötorken. Pressen körs även åt andra lantbrukare via Maskinringen. En värdefull del i detta är traktorföraren Anders Lindberg som varit anställd sedan år 2000.

Uppfödning av KRAV-stutar

För fem år sedan köpte Ingemar en granngård, Svalövsgården. Det gav mer areal och dessutom stallutrymme för köttproduktion. Alla tjurkalvar från den egna mjölkproduktionen och från två närbelägna KRAV-gårdar föds upp som stutar till 22-23 månaders ålder. De inköpta kalvarna kommer när de är bara några veckor gamla. Avhorning och kastrering görs därför av köparen. Cirka 45 stutar slaktas per år.

Under stallsäsongen får kalvarna helmjolk från en kalvamma. På sommaren går de istället i en utelösdrift med amkor. För närvarande går tio kalvar tillsammans med tre amkor. Det är bra att slippa ifrån alla flugor som gärna flockas kring amman och i ströbädden. Efter tolv veckor sker avvänjningen som alltid är besvärlig.

- Det är svårt redan efter fyra dygn med mamman i kalvningsbox, säger Ingemar. Han har inget tips om hur den ska kunna göras enklare. (Om någon av Ekobruk Norrs läsare har det så hör gärna av er.)

På sommaren hålls de avvanda kalvarna den första tiden i en kalvhage med tillgång till en djurtransportfinka. Ingemar har två kalvhagar som betas av förstagångsbetare vartannat år och skördas vartannat. Se-

Ingemar inspekterar vårsådden

nare slussas kalvarna ut på de tredje årsvallar som ska betas. De äldre stutarna får även gå på de permanenta betena.

Kvickalvar för rekrytering går tillsammans med stutarna första året. Kvigor som ska seminerar betar nära gården för att underlätta brunstkontrollen. De seminerar enkelt ute med hjälp av en fälla med fånggrind.

Tillskottsutfodring

Sommaren har under en period varit mycket torr och det har varit nödvändigt med tillskottsutfodring med ensilage. Under stallperioden får alla ungdjur, såväl stutar som kvigor, fri tillgång till bra grovfoder plus två kilo kross. De yngsta får även en del av kokraftfodret Akleja i sin

blandning. Det näringsrika ensilaget med mjölkkokvalitet gör att stutarna växer bra utan ytterligare tillskott. Slaktvikten brukar ligga mellan 330 och 340 kg. Klassningen hamnar på 10 % R, 80 % O och 10 % P, fettet mellan 3 och 4. Eftersom det finns vissa önskemål om mer fyror kommer möjligen någon form av slutgödning att prövas framöver.

Stutarna säljs till Bondenära som slaktar och styckar på Strömsbergs Slakteri i Tierp. Bondenära är ett företag som levererar lokalt producerat till konsumentens dörr men även en hel del via Konsum Gävleborg.

Utrymme för fler

I samband med förvärvet av Svalövsgården och den utökade köttproduktionen ökade behovet av en anställd. Eftersom Bondenära betalar 6:50 kr utöver noteringen så finns också det ekonomiska utrymme för en djurskötare. Kristina Hammars har varit anställd sedan 2008. Det ger goda och enkla rutiner, balans och flexibilitet som lantbrukare. Istället för mjölkning och utfodring kan Ingemar ägna mer tid åt exempelvis byggnadsunderhåll. Det finns en hel del att ta tag i, inte minst på Svalövsgården, men det positiva med många hus är att de nu vuxna barnen valt att bosätta sig i dem.

Berit Löfgren

Länsstyrelsen Gävleborg

Foto: Hans Bovin

Gårdens ägare med personal, Kristina Hammar, Ingemar Sundberg och Anders Lindberg

Prisade

ekolantbrukare i Stora Skedvi

Maria och Anders Engvall på Forsa gård, Stora Skedvi i södra Dalarna fick i början av juni ta emot Ånglamarkspriset på 100 000 kr.

I motiveringen till priset skriver Coop:

”Anders och Maria Engvall har med en kombination av entreprenörskap och engagemang för sina grisar gjort Forsa gård till ett av de största besöksmålen i Sätters kommun. Forsa gård föder upp 3 200 smågrisar per år som säljs vidare till andra gårdar. Hela produktionen styrs av en imponerande omsorg om grisarna.”

Hej Maria och grattis!

– Tack.

Hur var det att stå där i Kungsträdgården och ta emot priset?

– Vi var tolv finalister som stod där på scenen och ingen visste vilken som skulle få priset. När halva motiveringen hade lästs upp förstod vi att det var oss de menade. Det var en häftig känsla och mycket omtumlande och oväntat.

Vilka reaktioner har ni fått efteråt?

– Många har hört av sig och gratulerat, både kollegor och andra. Många tycker det var kul att priset gick till ett lantbruksföretag. Det märks att Ånglamarkspriset är välkänt för det

är också många tidningar som har hört av sig.

Vad har ni på gång nu?

– Vi har tillsammans med de övriga 15 gårdarna med KRAV-grisproduktion i Sverige bildat föreningen ”Jord på trynet”. En stor förändring är också att föreningens medlemmar numera säljer slaktsvinen till KLS/Ugglarp för slakt i stället för till Scan. Styckningen görs av Stockholms Butiksskött. Bytet av köpare har varit positivt och känns som ett lyft för oss.

– Hemma på gården har vi slutat med hemförsäljningen i gårdsbutiken. Det har varit roligt med alla kundkontakter men det har inte varit lönsamt. Vi vill ju i grund och botten vara lantbrukare så det känns som rätt beslut att koncentrera oss på smågrisuppfödningen.

Vad ska ni göra med prispengarna?

– Vi ska åka utomlands med barnen, som fått stått ut med allt arbete vi lagt på företaget.

Erik Köpmans, Länsstyrelsen Dalarna
Foto: Coop

KURSAKTUELLT

Dalarna och Gävleborg

Kurs om udda bärslag

Under den här dagen får vi genom Kirsten Jensen, bärrådgivare, Västra Götaland, veta mer om havtorn, saskatoon, krusbär, aronia, rabarber och rosenkvitten. Vi besöker också Ann-Christin Tjernbergs havtornsodling i Alfta.

Tisdag 12 oktober kl 9.30-16.30 på Alfta Quren. Kostnad: 400 kr + moms per företag, faktureras i efterskott. Fika och lunch betalas på plats.

För mer information och anmälan senast 30 september kontakta Karin Ellgardt Fredlund, karin.ellgardtfredlund@lansstyrelsen.se, 026-17 11 24 eller Kristina Homman, kristina.homman@lansstyrelsen.se, 023-818 29.

Mekanisk ogräsbekämpning i grönsaker och bär

I grönsaks- och bärproduktion är det viktigt att kunna hantera ogräsen för att få bra avkastning och ekonomi. Fredrik Fogelberg från JTI berättar om förebyggande åtgärder mot ogräs samt hur du använder olika mekaniska redskap mot ogräs i både sådda och planterade kulturer. Datum är inte bestämt ännu men kursen kommer att genomföras under november månad i Storvik.

Kostnad: 400 kr + moms per företag, faktureras i efterskott. Fika och lunch betalas på plats. I kursavgiften ingår också ”Handbok i mekanisk ogräsbekämpning i trädgårdskulturer”, nyligen utgiven av JTI.

För mer information och anmälan kontakta under oktober Karin Ellgardt Fredlund, karin.ellgardtfredlund@lansstyrelsen.se, 026-17 11 24 eller Kristina Homman, kristina.homman@lansstyrelsen.se, 023-818 29.

Samverkan ger bättre ekologisk produktion

Samverkan mellan gårdar kan ge bättre växtföljd, tillgång till foder och växtnäring och ett roligare arbete. Vad krävs för ett lyckat samarbete, vad är vallfodret värt, vad ska man tänka på när det gäller avtal och juridik? Medverkande från Svenska Husdjur, HS Konsult AB och LRF Konsult.

Tisdag 26 oktober, kl. 9.30–15.00, Hotell Moskogen i Leksand. Kostnad: 400 kr + moms per företag. Kostnad för mat och fika tillkommer.

Anmälan senast 19 oktober till Erik Köpmans, erik.kopmans@lansstyrelsen.se, 023-818 35 eller Kristina Homman, kristina.homman@lansstyrelsen.se, 023-818 29.